

Universal Declaration of Human Rights - Komi-Permyak

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Морт правозэлӧн быдӧс мирись ӧтласа декларация

Примитӧм и паськыта юӧртӧм Генеральной Ассамблеялӧн 217 А (111) резолюцияӧн декабрь 10 луно 1948 годӧ

Кыводз

Медбы тӧдны, что морт семьяись быд членлӧн эм аслас достоинство, а сылӧн ӧткодь да мырддытӧм правозз лоӧ воля, справедливость да лӧнь олан понда основаӧн; медбы тӧдны, что морт правозз нем туйӧ пунктӧм вайӧтис ни умӧль, кӧда морт увтырлӧ оз сет овны совесть сьӧрти, и что сэтшӧм мирьыс, кытӧн отирыс пондас авйыны да сернитны повтӧг, а овны нуждатӧг, лоас сьӧлӧмсянь керӧм быдӧнныс понда; и

медбы тӧдны, что колӧ керны быдӧс, медбы мортлӧн пра- воаз дозирайтсисӧ законӧн и эз адззиссӧ моггез мортислӧ лэбтисъны паньыт умӧля видзӧмлӧ да дзескӧтӧмлӧ; и

медбы тӧдны, что пыр колӧ отсавны отиррезлӧ ӧртасьӧмын; и

медбы тӧдны, что Йитӧм Нациязлӧн народдзз гижисӧ вын мортлис медыджыт правозз, вылына лэбтисӧ личностыли дон, мужиккезлись да инькаэзлись ӧтыжда правозз и кутчисисӧ эшӧ ёнжыка отсавны социальной прогресс да вольной олан бурсьӧтӧмын; и

медбы тӧдны, что членнэз-государствоаз кӧсйисисӧ отсавны Нациязлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ ӧтласа уджын, ӧтамӧд коласын морт правозз сьӧрти бытшӧма да вольноя олӧмын; и

медбы тӧдны, что энӧ правозсӧ да свободаэсӧ позьӧ тырмӧ пыртны оланас дзир сэк, кӧр быдӧнныс вежӧртӧны нылись ыджыт донсӧ,

ГЕНЕРАЛЬНОЙ АССАМБЛЕЯ паськыта юӧртӧ энӧ морт правоззлись быдӧс мирись ӧтласа декларациясӧ кыдз задача, кодӧ керны колӧ вынтӧтчыны быд отирлӧ и государстволӧ сийӧн, медбы быд мортис и быд общественной энӧ Декларациясӧ юрын ӧрӧттӧг видзтӧн, просвещеннӧ да велӧтчӧм увья вынтӧтчисӧ керны быдӧс, медбы донтны энӧ правозсӧ да свободаэсӧ, пыртны нийӧ оланӧ национальнӧ да отиррезлӧн ӧтласа прогрессивной празниккезӧ Чукӧрись членнэз-государствоазлӧн быд отиррезӧн бытшӧма примитӧмӧн.

1 гижӧт

Быдӧс отирыс чужӧны вольнойезӧн да ӧткоддезӧн достоинствоын да правоззын. Нылӧ сетӧм мывкыд да совесть овны ӧтамӧдныскӧт кыдз воннэзлӧ.

2 гижӧт

Быд мортлӧ бӧрйисьтӧг сетсьӧны быдӧс правозз да эз, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын, кытшӧм бы эз вӧв раса, кучиклӧн рӧм, пол, кыв, енӧ веритӧм, политической да модик вежӧр, национальной нето социальной петӧм, имущество да сословие.

Сидз жӧ оз позь торйӧтлыны политической, правовой нето страналӧн международной статус увья, нето сьӧрти, кытӧн олӧ мортис, ась эта территорияыс вольнӧ кинкӧ увтын, аснас оз веськӧтлы нето кыдз-нибудь мӧднӧж зэлӧтӧм суверенитетын.

3 гижӧт

Быд мортлӧн эм право овны дзескӧттӧг да вӧрзӧттӧг.

4 гижӧт

Некинӧс оз позь видзны рабствоын нето пӧдан сайын; раб видзӧм да раббезӧн вузасьӧм оз вермӧ вӧвны миян оланын.

5 гижӧт

Некинӧс оз вермӧ пытайтны, уськӧтны мортмыслись достоинство умӧль мог нето наказаннӧ пыр.

6 гижӧт

Быд мортлӧн, кытӧн бы сия эз вӧв, эм право лыддьыны асьсӧ праволӧн субъектӧн.

7 гижӧт

Мийӧ быдӧнным законыс одзын ӧткодьӧсь и ӧтмоза дорйӧмӧсь. Миян быдӧннымлӧн эта Декларация сьӧрти право дорйыны асьнымӧс быдӧс умӧльсянь, кинсянь бы сия эз лок.

8 гижӧт

Быд мортлӧн эм право бертны аслыс ӧштӧм правозз, кӧдна сетӧмӧсь сылӧ конституцияӧн нето законӧн, тӧдчана национальной суддэзын.

9 гижӧт

Некинӧс оз позь законтӧг арестуйтны, кутны нето вӧтлыны.

10 гижӧт

Быд мортлӧн, кӧр сийӧ винитӧны уголовной статья сьӧрти, право тӧдны справедливой независимой судын ассис правозз да обязанносттез и эм я мыйкӧ сэтшӧмыс, мед сийӧ винитны.

11 гижӧт

1. Быд морт, кӧр сийӧ винитӧны умӧльын, вермӧ лыддисьны правӧн сэтчӧдз, кытчӧдз сылсь умӧль керӧмсӧ законнӧ оз мыччав осьта суд, кытӧн мортмыслӧ сетсьӧ быдӧс дорйӧт понда.

2. Некинӧс оз позь судитны мый понда бы эз вӧв, ежели эта коста керӧмась национальной закон нето быдӧс отиррезлӧн право сьӧрти нем умӧльыс эз вӧв. Оз вермы сӧдз жӧ мыжйӧмыс сьӧкытжыкӧн сысся, кӧда вермыс лоны сетӧм умӧль керӧмыс коста.

12 гижӧт

Некин оз вермы дзугны мортлӧсь ассис да семейной вӧрзӧтны сылсь оланін, честь да бур ним. Быдыслӧн эм право сайӧвтны асьсӧ вӧрзӧтлӧммезсянь законӧн.

13 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право вольнӧя ветлӧтны и бӧрйыны аслыс горт кӧть кытшӧм государствоын.

2. Быд морт вермӧ мунны йӧз и аслас странаись и бертны аслас странаӧ бӧр.

14 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право дзебсисьны вӧтлӧмсянь мӧдик странаэзын и овны сэтчин.

2. Эта правоыс ӧшӧ сэк, кӧр мортсӧ кошшӧны не политической преступленнӧ понда, а мӧдик умӧлись, мыйыс мунӧ паныт Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципезлӧ да моггезлӧ.

15 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право гражданство вылӧ.

2. Некинлись оз вермӧ весись мырддъыны гражданство нето правосӧ вежны сійӧ.

16 гижӧт

1. Мужиккез да инькаэз, кӧдна лыддисьӧны ноletнӧйезӧн, вермӧны гӧтрасьны, керны семья, кытшӧ бы нылӧн раса, национальность нето религия эз вӧ Нылӧн эмӧсь ӧткодь правозз гӧтрасьны, ӧтлаын овны и торйӧтчыны.

2. Гӧтрасьны позьӧ дзир сэк, кӧр кыкнан мортыс олӧны бы ӧтлаын.

3. Семья – этӧ учӧтик, но дона колана торок отирыслӧн, и отирыслӧ да государствоыслӧ колӧ дорйыны сійӧ.

17 гижӧт

1. Быд мортлӧн вермас лоны имущество кыздз аслас, сідз и ӧтласа.

2. Некинлись оз позь мырддъыны имуществомӧ астӧгъяс.

18 гижӧт

Быд мортыс вермӧ асмоснас авйыны, совеститчыны да ны енлӧ; эта правоыс сетӧ вежны ассит ен, мӧднеж вежӧртны олан, ӧтнатлӧ и ӧтлаын мӧдиккезкӧт донтны кӧть кытшӧм енӧс да ассиныт арт, велӧтчыны, юрбитны да чулӧтны религиознӧй да ритуальнӧй обряддэз йӧз дырни нето дзир аскӧттят.

19 гижӧт

Быдыс вермӧ артавны асмоснас и кӧть кытӧн баитны эта йылись йӧзлӧ; эта правоыс сетӧ мортыслӧ воля овны аслас юрӧн, повтӧг кошшыны, адззыны да новйӧтны омӧн юӧ да ассис арттэз кыздз сия только кужӧ и кытшӧм бы границаэз сайын эз вӧв.

20 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право ӧксыны ӧтлаӧ да бытшӧма сёрнитны, а сідзжӧ йитсыны чукӧррезӧ.

2. Некинӧс оз позь вынӧн пыртны кытшӧм-либо чукӧрӧ.

21 гижӧт

1. Быд мортыслӧн эм право веськӧтлыны аслас странаӧн веськыта нето вольнӧя бӧрйӧм йӧз пырйӧт.

2. Быд мортыс вермӧ ӧтмоза керны аслас странаын государственнӧй

3. Отирлӧн воляыс, тшӧктӧмыс – эм юралиссез властьлӧ основа; эта воляыс мыччассьӧ выборрезын, кӧ чулӧтсьӧны быдӧс отирӧн и ӧткодя бӧрьян право сьӧрти гусьӧна голосуйтӧмӧн нето мӧднӧж, но тожӧ свободнӧя голосуйтӧмӧн.

22 гижӧт

Быд мортлӧн, кыдз обществолӧн членлӧн, эм право социальной отсӧт вылӧ, вылына видзны ассис достоинство, свободнӧя зорӧтны личность экономической, социальной да культурӧй сфераззын национальной уджӧн, отиррез коласын ёртасьомӧн да быд государствовлӧн структура да вермӧм съӧрти.

23 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право уджавны, свободнӧя бӧрйыны удж, корны уджын бытшӧм да справедливӧй условиез, дорйисыны, медбы уджсис эз чапкӧ.

2. Быд мортлӧн эм право ӧткодь удж понда ӧткодь вештӧм вылӧ, кытшӧм-либо дискриминациятӧг.

3. Быд уджалис мортлӧн эм право бытшӧм да справедливӧй вештӧм вылӧ, медбы сия ачыс и сылӧн гортиссес вермисӧ овны достойнӧя, а кӧр ковяс, адззисӧ мӧдик социальной отсӧт.

4. Быд морт вермӧ аркмӧтны профессиональной чукӧ да пырны эна профессиональной чукӧррезӧ асьсӧ дорйӧм понда.

24 гижӧт

Быд мортлӧн эм право шоччисыны, корны, медбы уджыс дырӧв эз кыссы и кадӧс кадӧ вӧли сетӧм вештана отпуск.

25 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право сэтшӧм олан вылӧ, кӧр тырмис бы сӧян, паськӧм, вӧли бы оланін, шогӧттэзись веськӧтӧм, колана социальной отсӧт, кӧр ачыс мортис и сылӧн гортиссес олисӧ бы шогавтӧг да бура, сідзжӧ эм право отсӧт вылӧ, ежели мортис ӧштіс удж, пондӧс шогавны, лоис инвалидӧн, кольчис ӧтнас нето сылӧ немӧн лоис овны не ас кузяас.

2. Кага вайӧм да челядь зорӧтӧм сетӧны право бытшӧм дозирайтӧм да отсӧт вылӧ. Быд челядӧклӧн, кӧдна чужисӧ гижсьӧм ай-мамлӧн нето гижсьытӧг, эм ӧткодь социальной дорйӧт.

26 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право велӧтчыны. Колӧ керны быдӧс, медбы кӧть начальнӧй да общӧй образованнӧ вӧлисӧ вештисьтӧг. Начальнӧй образованнӧыс быдӧнныс понда лоӧ обязательнӧйӧн. Технической да профессиональной образованнӧыс сетсьӧ быдлӧ, ӧтмоза сетсьӧ быд мортислӧн сы вермӧм съӧрти и высшӧй образованнӧ.

2. Мортсӧ колӧ велӧтны сы понда, медбы бура зоралис сылӧн личность, содӧс уваженнӧ сылӧн правозз да свободазз дынӧ. Велӧтчӧмыс отсалӧ вежӧртны ӧтамӧдӧс, керӧ мортсӧ небытӧн, отирресӧ ёртасьӧтӧ, отсалӧ йитсьыны раса да енлӧ веритӧм съӧрти чукӧррезлӧ, а Нацияззлӧн Йитӧм Чукӧрлӧ керны да дорйыны бытшӧм лӧнь олан.

3. Ай-мамлӧн эм приоритет бӧрйыны, кытӧн ны поснит челядӧлӧ велӧтчыны.

27 гижӧт

1. Быд мортлӧн эм право пуктыны пай ӧтласа культурнӧй оланӧ, гажӧтчыны искусствоӧн, зорӧтны научнӧй прогресс да тӧднысылыс быдӧс бурсӧ.

2. Быд мортлӧн эм право дорйыны ассис моральной да материальной вермӧммез, кӧдна шедтӧмӧсь сыӧн кыдз авторӧн научнӧй, литературнӧй нето художественнӧй уджӧн.

28 гижӧт

Быд мортлӧн эм право социальной да отиррез коласын примитӧм порядок выльӧ, кӧда съӧрти эта Декларацияын гижӧм правозс да воляэс вермасӧ быдсӧн лоны пыртӧмӧсь оланӧ.

29 гижӧт

1. Быд мортыс видзӧ кыв отир одзын, кӧда ӧтнас вермӧ сетны сылӧ вольнӧя да бытшӧма зоравны.
2. Быд мортлӧсь правозсӧ да волясӧ законсылӧ колӧ джендӧтны дзир сы понда, медбы не ӧштыны правозсӧ да свободаэсӧ мӧдӧккезлӧ, а демократической йӧз коласас вылына видзсис мораль, вӧли дзугсьытӧм да бур олан.
3. Эна правозс да воляыс оланын некӧр оз вермӧ мунны паныт Нацияэзлӧн Йитӧм Чукӧрлӧн принципpezлӧ да моггезлӧ.

30 гижӧт

Нем эта Декларацияын оз вермы лоны вежӧртӧм сӧдз, быттьӧ кытшӧм-либо государстволӧ, йӧз чукӧрлӧ нето торья морттӧзлӧ сетӧм право удж выльӧ нето керны мый-либо сэтшӧмӧ, мый бы мырддис правозсӧ да волясӧ, кӧдна висьталӧмӧсь эта Декларацияын.
